

Mitä vihreitä taitoja tarvitaan, jotta Suomesta tulisi johtava kestävän matkailun kohdemaana?

Sanna-Mari Renfors (FT), tutkimuspäällikkö, Satakunnan ammattikorkeakoulu
Tutkimuksella Tulosta-seminaari, 19.1.2023

samk

Matkailun kehittämiskeskus

PANTOUR

PACT FOR NEXT TOURISM GENERATION SKILLS

- Tutkimus on osa **Erasmus+ PANTOUR-projektia**, joka on matkailualan osaamisyhteistyön yhteenliittymä (3.8 milj.€, 13 partneria) Euroopassa.
- Liittymän tarkoituksena luoda **strategisia lähestymistapoja ja yhteistyötä ammattitaitojen kehittämiseksi matkailualalla** erityisesti työvoiman uudelleen kouluttamiseksi ja ammattitaitojen parantamiseksi.
- Projektissa luodaan **konkreettisia ratkaisuja** mm. eurooppalainen matkailuosaamisen strategia, yhteisiä opetusmoduuleja ja -resursseja, monitorointityökaluja, eurooppalaisia sekä maakohtaisia ammatti- ja osaamisprofiileja ja valtakunnalliset yhteistyöryhmät tukemaan toimintaa.
- Taidot jaetaan projektissa kolmeen: **vihreisiin, digitaalisiin ja sosiaalisiin taitoihin**.

Vihreät taidot?

Matkailuala tarvitsee ns. vihreitä taitoja (engl. green skills) **ilmastonmuutokseen vastaamiseksi ja alan kestävän kehityksen edistämiseksi**. Vihreiden taitojen avulla voidaan **vähentää matkailualan negatiivisia ympäristövaikutuksia ja lisätä alan resurssitehokkuutta**.

Kaikissa alan työtehtävissä toimivilta edellytetään kasvavassa määrin kyseisiä taitoja, jotta alan organisaatioissa ja matkakohteissa voidaan vauhdittaa muutosta kohti ekologisesti kestävää taloutta.

Vihreiden taitojen **tunnistaminen ja kehittäminen** onkin ensimmäinen askel alan kestävien toimintatapojen kehittämiseksi. Tämä on edellytys myös Suomen vision saavuttamiseksi johtavasta kestävästä matkailun kohdemaasta.

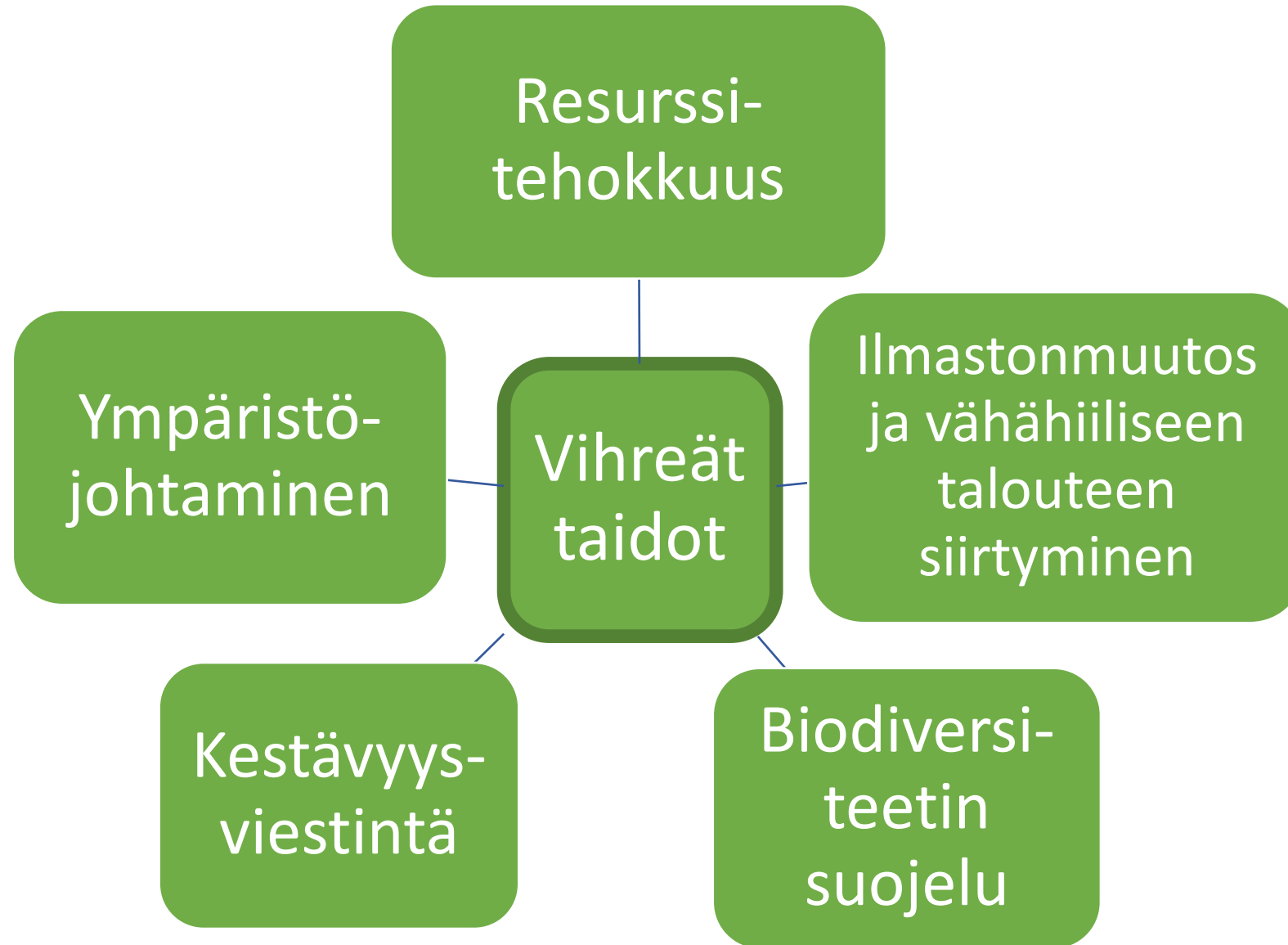

Tutkimuksesta

Tutkimuksen tavoitteena oli **tunnistaa Suomessa matkailualalla tarvittavat vihreät taidot**, joita alan toimijat tarvitsevat työtehtävissään toimiakseen kestävän kehityksen mukaisesti.

Tutkimus toteutettiin tarkastelemalla **suomalaisia matkailualan strategioita, raportteja, opetussuunnitelmia** sekä haastatteleamalla 15 matkailualan toimijaa.

Näiden aineistojen pohjalta luotiin **osaamisprofiili**, joka kuvaa Suomen matkailussa tarvittavia vihreitä taitoja. Tämä esitetään seuraavassa.

Resurssitehokkuus

Resurssien vähentämiseen, uudelleen käyttämiseen ja kierrättämiseen sekä materiaalien ja tuotteiden kierrossa pitämiseen liittyvät taidot

- ✓ Raaka-aineiden, energian ja veden kulutuksen vähentäminen
- ✓ Uusiutuvan energian käytön lisääminen
- ✓ Erilaisten ennalta ehkäisevien toimenpiteiden ja kierrätyskäytäntöjen omaksuminen jätteen, erityisesti muovin ja ruokahävikin, vähentämiseksi
- ✓ Jakamistalouden periaatteiden hyödyntäminen
- ✓ Kestävien hankintojen turvaaminen

Ilmastonmuutos ja vähähiiliseen talouteen siirtyminen

Ilmastonmuutoksen vaikutusten tunnistamiseen, arviointiin ja ehkäisemiseen matkailuyrityksissä liittyvät taidot sekä matkailuyritysten ilmastonmuutokseen liittyvien vaikutusten tunnistaminen, arviointi ja ehkäiseminen

- ✓ Luonnonolosuhteiden vaikutusten tunnistaminen ja ennakointi liittyen matkailijoiden turvallisuuteen
- ✓ Tuotteistamisessa hyödynnettävien resurssien muutosten arviointi ja ratkaisujen luominen
- ✓ Matkailuyritysten kasvihuonepäästöjen lähteiden tunnistaminen ja toimenpiteiden toteuttaminen niiden vähentämiseksi
- ✓ Matkailuyritysten hiilijalanjäljen laskeminen ja suunnittelu sen vähentämiseksi ja kompensoimiseksi
- ✓ Kestävän liikkumisen edistäminen sekä matkailijoiden että toimitusketjun toimijoiden keskuudessa
- ✓ Paikallisten raaka-aineiden käytön lisääminen mm. ravintola-alalla

Biodiversiteetin suojelu

Luonnonsuojeluun ja paikallisten luontoresurssien hallintaan liittyvät taidot

- ✓ Kantokyvyn käsitteen ja sen ylläpitämisen ymmärtäminen
- ✓ Viranomaisten alueidenkäytön suunnittelujärjestelmien ymmärtäminen ja yhteistyö heidän kanssaan
- ✓ Luontoresurssien kestävä käyttö matkailutuotteissa ja –palveluissa: luonnonsuojeluun liittyvä tuotteistus, vastuullinen eläinten ja luonnonsuojelualueiden hyödyntäminen matkailussa
- ✓ Saastumisen minimointi

Kestävyy sviestintä

Matkailutoimijoiden kestävän kehityksen eteen tekemistä ponnisteluista viestimiseen ja asiakkaiden kannustamiseen oman käyttäytymisensä muuttamiseksi liittyvät taidot

- ✓ Yritysten toteuttamien kestävän kehityksen toimenpiteiden ja tavoitteiden läpinäkyväksi tekeminen ja näistä viestiminen sidosryhmille
- ✓ Asiakkaiden ympäristötietoisuuden lisääminen ja heidän sitoutumisensa kannustaminen kohti kestävää matkustamista

Ympäristöjohtaminen

Yrityksen ympäristövaikutusten hallintaan liittyvät taidot suunnittelemalla, seuraamalla ja parantamalla toimintaa

- ✓ Ympäristötavoitteiden asettaminen
- ✓ Ympäristölainsaadännön integrointi yrityksen toimintaan
- ✓ Ympäristöjärjestelmän käyttäminen toiminnan suunnittelua, seuranta ja raportoimista varten, kestävän kehityksen sertifikaattien hakeminen ja hyödyntäminen
- ✓ Digitaalisten teknologioiden integrointi kestävän kehityksen edistämiseen
- ✓ Toimitusketjujen uudelleen muotoilu
- ✓ Yhteistyön lisääminen ja hallinta paikallisten sidosryhmien kanssa

**Minkä edellä mainitun taidon
kehittämistä on mielestäsi tärkeintä
edistää Suomessa vuonna 2023?**

Yhteenveto

- Tutkimustuloksista on hyötyä suunniteltaessa alan koulutusta erilaisille kohderyhmille.
  - Taidot voidaan integroida osaksi tutkinto-opiskelijoiden opetussuunnitelmia esimerkiksi korkea-asteella.
  - Näiden pohjalta voidaan laatia täydennyskoulutuspaketteja alalla toimivien osaamisen päivittämiseksi ja lisäämiseksi.
- Kyseinen tutkimus antaa yleiskuvan vihreistä taidoista. Jatkossa tutkimusta *voitaisiin täsmentää vielä eri tason työtehtävissä ja eri matkailusektoreilla* tarvittavan vihreän osaamisen tunnistamisella.